

6. Parlamentarizmo raida Lietuvoje

1 Parlamentarizmo laikotarpiu per Seimo rinkimų kampanijas kandidatai stengdavosi pabrėžti savo pasiekimus ir kritikuodavo politinius priešininkus. Lentelėje nurodykite, už ką buvo kritikuojamos pagrindinės tarpukario Lietuvos politinės partijos.

Už kiekvieną teisingai nurodytą faktą skiriamas 1 taškas. Didžiausias taškų skaičius už 1-q užduotį – 6 taškai.

Krikščionys demokratai	Valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai
1.	1.
2.	2.
3.	3.

2 Palyginkite Lietuvos seimus, veikusius 1920–1926 m., ir apibūdinkite rinkėjų politines pažiūras. Didžiausias taškų skaičius už 2-q užduotį – 21 taškas.

a) Remdamiesi vadovu baikite pildyti lentelę (pilkai pažymėtų skilčių pildyti nereikia).

Už kiekvieną teisingai užpildytą lentelės skiltį skiriamas 1 taškas. Didžiausias taškų skaičius už šią užduotį – 18 taškų.

	Steigiamasis Seimas	I Seimas	II Seimas	III Seimas
Veiklos laikotarpis				
Kokia partija / koalicija / blokas sudarė valdančiąją daugumą?				
Kokios priežastys lėmė Seimo rinkimų rezultatus?				
Kokie Seimo valdančiosios daugumos sprendimai sulaukė daugiausia kritikos?				
Kokiomis aplinkybėmis nutrūko Seimo veikla?				

- b) Remdamiesi lentelės duomenimis pateikite tris argumentus, patvirtinančius teiginį, kad parlamentarizmo laikotarpiu Lietuvos rinkėjų politinius pasirinkimus lėmė tautiškumas, išpažįstama religija ir požiūris į žemės nuosavybę.

Už kiekvieną tinkamą argumentą skiriamas 1 taškas. Didžiausias taškų skaičius už šią užduotį – 3 taškai.

Tautiškumas

.....

.....

Išpažįstama religija

.....

.....

Požiūris į žemės nuosavybę

.....

.....

3

- Panagrinėkite XX a. trečiajame dešimtmetyje platintus Lietuvos Seimo rinkimų agitacinius plakatus ir atsakykite į klausimus.

Didžiausias taškų skaičius už 3-ią užduotį – 13 taškų.

1 plakatas

2 plakatas

1. Kokiai Lietuvos gyventojų grupei, sprendžiant iš 1 plakato, atstovavo Lietuvos socialdemokratų partija? Kokie du plakato elementai padeda atpažinti šią grupę?

.....

..... (3 tšk.)

2. Su kokiomis keturiomis Lietuvos priešų grupėmis, sprendžiant iš 2 plakato, turėjo kovoti krikščioniškosios Lietuvos politinės jėgos?

.....
..... (4 tšk.)

3. Kokias tris vertybes turėjo ginti krikščioniškosios pakraipos Lietuvos politikai? Kokie trys 2 plakato elementai tai rodo?

1 vertybė ir ją rodantis elementas (2 tšk.)

2 vertybė ir ją rodantis elementas (2 tšk.)

3 vertybė ir ją rodantis elementas (2 tšk.)

4

Remdamiesi 1926 m. rinkimų į Lietuvos Seimą agitaciniu tekstu patvirtinkite arba paneikite lenteleje pateiktus teiginius. Atsakymus argumentuokite.

Už kiekvieną teisingą atsakymą ir jį pagrindžiantį argumentą skiriamas 1 taškas. Didžiausias taškų skaičius už 4-q užduotį – 5 taškai.

UŽ KĄ ŪKININKAI balsuoja?

Gegužės 8 ir 9 dien. renkame šalies valdovą – Seimą.

Į keno rankas atiduos savo likimą ūkininkai?

Mes ūkininkai negalime pasitikėti valstiečiams liaudininkams. Jie šiandieną visą pragarą verčia valdžiai ir katalkiškoms partijoms: Ūkininkų Sąjungai ir kitoms, o patys aukso kalnus žada. Tai apgaulingi viliojimai. Igal valdė kraštą Šieževičius, Grinius, Vileišis, J. Aleksa. Ar atsimenat, kad tuomet būtų rojus buvęs Lietuvoj? Atbulai—iždas buvo tuščias, algos valdininkams ėmokėtos, žemės ūkis smaigiamas, ūkio produktai neleidžiami išvežti, o įvežimas jų laivas, smaigia ūkininkus linų monopolis, remiamas miestas, kuriamos marmelados ir kitokios fabrikos, didžiausi miškų plotai išparduoti, o žemės ūkiui ir ūkininkui nieko. Patekę vylingai valdžion, jei vėl mns apvils, nei vieno jiems balso, nes tai slapti socialistų apaštalai ir tikybės priešai. Neleisime jiems ūkininkui ant sprando atsisėsti, nes paskui nebusisikratysimė,

Ko verta Ūkininkų partija? Tai valstiečių liaudininkų meškerė ūkininkų balsams gaudyti (jų vadai Aleksa, Skipitis ir kiti iki šiol dirbo su valstiečiais liaudininkais). Nieko gero jie mus neduos. Neužmirškime, kad jų šulai p. Aleksa Skipitis Valstiečių liaudininkų buvo ministeriais pastatyti ir tuomet ūkininkų reikalai jiems visai nerūpėjo. Taigi ir dabartiniai jų pažadai vėjo verti, nes kas kartą apvylė, tam sunku patikėti. Ūkininkų partija į rinkimus eina išvien su Valstiečiais liaudininkais, tas įrodo iš kurio lizdo išskrėdęs paukštelis. Taigi jei savo priešų stiprinti nenorime Ūkininkų partijai nei vieno balso neduokime.

Apvylė lietuvius ir „Tautininkai“, skelbdami šventą tautos obalsį „už Vilnių“ susidėjo su valstiečiais liaudininkais, kurie reikalavo Hymanso projektą priimti ir tuom Vilnių parduoti. Aišku — tautininkų vadams ne tautos šventi reikalai, bet asmeninis „unaras“ terpi. Patys tautininkai apsvylė savo vadais ir bėga nuo jų. Pav. Telšiuose patys tautininkai atsima savo parašus po kandidatų sąrašais padėtus. Lietuviai tautininkai-tautos stiprybės šalininkai negali remti socialistinių grupių, nes jos tautai pražūtį neša. Taigi niekas nebusuos už tautininkus, nes vadai socialistų maišan sulindo.

Ir socialdemokratams—lietuvų tautos, valstybės ir ūkininkų duobkėsams nei vieno balso susipratę lietuviai nepaduos.

Ūkininkai ir visi lietuviai patriotai, kuriems rūpi tautos, valstybės ir ūkininkų gerovė eis jau pramintais nors sunkiais keliais, kur kviečiama į darbą krašto labui, kur kviečiama vienybėn tautos interesų saugoti kur ginama nuosavybė, tikyba, kur be šauksmų ramiai darbas vedamas, šie visi eis su **Lietuvos Ūkininkų Sąjunga**.

Ūkininkai ir inteligentai tautininkai! paduokime kiti kitam ranką ir eikime išvien sunkų tautos ir valstybės darbą dirbti. Gana tų asmeniskų šmeižtų, žeminančių tautos ir valstybės vardą, liaukmės griovę sunkiai atstatytą valstybę, bet visi išvien eikime jos pamatų stiprinti.

Visi eikime balsuoti, visi neškime **Lietuvos Ūkininkų Sąjungos sąrašą** ir neapsivilsime.

Vienybėn tautiečiai-tautos, valstybės ir krašto pamato—ūkininkų reikalų ginti.

Lietuvos Ūkininkų Sąjungos Rinkimų Komitetas.

Mankienės Spaustuvė, Kaunas.

Teiginys	Taip / Ne	Argumentas
1. Lietuvos ūkininkų sąjunga rėmė valstiečius liaudininkus.		
2. Valstiečiai liaudininkai gyrėsi augančia ekonomika ir kaimui rodomu dėmesiu.		
3. Valstiečiai liaudininkai buvo laikomi socializmo skleidėjais ir Bažnyčios priešais.		
4. Tekste raginama balsuoti už Ūkininkų partiją.		
5. Tekste smerkiami tautininkai, susivieniję su valstiečiais liaudininkais.		

KAIP MAN SEKĖSI?

Šioje temoje iš viso surinkau tšk. iš 45 galimų.

Įsivertinkite: pažymėkite (pvz., X ženklu) atsakymą, kuris geriausiai atitinka jūsų šios temos supratimą.

	TAIP	NE
Pristatau įtakingiausių tarpukario Lietuvos partijų vertybes.		
Lyginu Lietuvos seimus, veikusius 1920–1926 metais.		
Paaiškinu tarpukario Lietuvos agitacinių plakatų turinį.		
Gebu analizuoti tarpukario Lietuvos agitacinius tekstus.		

Trys man geriausiai įsiminę šios temos dalykai:

1.
2.
3.

Nesupratau / Nevisiškai supratau ir norėčiau išsiaiškinti:

.....